

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Prima obiectio hæreticorum. cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

fama periret, semper respondit, se id non posse salva conscientia: quod ita omnes à suis Theologis essent edocti. Videtur sane Lutherus odoratus, quam acriter Parisienses Theologi errores ipsius essent oppugnaturi, quando tam impudenter de ipsis, & eorum Theologia scholastica ausus est loqui.

CAPVT III.

Prima hereticorum obiectio.

Cæterum sunt aliqua, quæ primò aspectu inducere aliquem possent, ut despectui haberet scholasticam Theologiam, propter quæ heretici etiam eam explodunt, & exhibitant. In primis enim negare non possumus, fuisse in schola per multos Theologos, qui quæstiones Theologicas friuolis rationibus tractauerint, in quibus rarissima sunt scripturæ testimonia: ea vero, quibus videntur, non in sensu literali, sed aut allegorico, aut morali, qui ad disputandum, ut plurimum, parum prodest, usurpata: Conciliorum verò fere nulla mentio; quæ tamen duo potissima sunt huius doctrinæ fundamenta. Miscentur etiam ab ijs interdu quæstiones omnino Philosophicæ, aut Metaphysicæ, pueriles sanè, & quæ ad res Theologicas parum sint accommodatæ: quæ omnia à Theologia doctrina aliena esse deberent.

Cæterum vitium hoc non est ipsius Theologiæ: sed iniuria temporum, quibus non tam exulta erant ingenia, & expolite artes, nec tanta librorum copia, inuectum est. Iam verò cum librorum copia sit maior, & ingeniorum longè maior exercitatio, Theologia nostra scholastica, & scripturæ testimoniis, & Conciliorum definitionibus in dies locupletata pro dignitate tractatur. Porro quamuis hæc sint ipsius propria principia, & fundamenta, ubi tamen opus fuerit ratione philosophica ex ipsa natura rerum petita, destituta non est. Hæc enim ad veritates Theologicas comprobandas plurimum valere solent: ut in materia de reum factorum adoratione, licet aliqua ex scriptura deducantur, satis efficaciter, ex ipsa tamen natura adorationis, si rectè expendatur, plurimum potest probari. Hoc verò præsertim locum habet in ijs rebus, quæ ad morum pietatem pertinent, de quibus etiam Theologus disputat; adeoque sufficiens esse potest huiusmodi ratio, ut ea sola absque alio Scripturæ, aut Conciliorum testimonio, supposito tamen mysterio, & nostræ fidei articulo, aliqua veritas primum ab Ecclesia declarari, & definiiri possit. Conducit etiam plurimum ipsa ratio naturalis ex principiis philosophicis deducta in mysterio Incarnationis, & aliis. Ea tamen modestia philosophicis rationibus & disputationibus vtendum est, ut ad hunc solum finem, quem diximus assumantur.

CAPVT IV.

Secunda obiectio.

Secundo, in scholasticam Theologiam nonnulli etiam Catholici hoc modo inuehantur. Inter Catholicos Doctores quam plurimi sunt, quasi ad discordiam nati, contentiosi, & in sectas diuisi, quibus non tam curæ est, veritatem disputationibus inuestigare, quam scholam suam & Magistrum, in cuius verba iurasse videntur, tueri. Ex qua re ipsi Theologiæ, & veritati non mediocriter irrogatur iniuria. Qui enim certis quibusdam, destinatisque alicuius doctoris sententiis

quasi addicti, & consecrati sunt, eaque necessitate constricti, ut etiam quæ non probare soleant, constanti causa cogantur defendere, & quæ indicant probabiliora, eadem ratione impugnant; planè profitentur non tam studio veritatis, quam spiritu contentionis, ad discendum, aut disputandum impelli.

Cæterum non propterea ipsam scholasticam Theologiam contemnere debemus. Hoc enim vitium, si quod est, non Theologiæ scholasticæ, sed morum est. Neque enim Theologia tanquam certum principium supponit, nisi id, quod aut Scriptura, aut definitione Ecclesiæ, aut antiqua Patrum traditione firmatum est. Præter hæc verò, quod melioratio ex ijs principiis deducta probauerit, illud ut sanior, & meliorem doctrinam amplectitur. Cæterum id obesse non debet, quo minus doctissimis Scholasticorum, ob ipsorum auctoritatem, nimirum Sancto Thomæ, & aliis multum in opinionibus deferamus: ac certè temperamento adhibito fieri debere sæpius admonerat Franciscus Victoria eiusdem S. Thomæ discipulus, & acerrimus propugnator, quem refert, & sequitur Canus lib. 12. de locis, c. 1. Dicebat enim tanti apud nos esse debere auctoritatem S. Thomæ, ut ea nobis sit satis, si melior ratio non suppetit: sed tanti Doctoris verba, & rationes sine delectu, & examine non esse accipiendæ. Imo verò si quid non tam probabile dixisse contingat, ipsius modestiam, & industriam non imitari debere, qui neque antiquioribus Doctoribus fidem abstulit, neque in eorum sententiam, si ratio in contrarium impellebat, transiit. Quare vult non debere nos doctrinæ S. Thomæ ita esse addictos, ut crimè putemus, vel latum vnguem ab aliqua eius ratione, fundamento, sententia, aut conclusione discedere: & omnia, siue quæ in conclusione articuli, siue in rationibus, quibus conclusionem confirmat, siue in argumentorum solutionibus tradit, ita certa existimare, ut nihil certius, nihil probabilius esse censuamus; quando nec Augustino, nec Hieronymo, nec alicui ex primoribus Ecclesiæ Patribus in omnibus eorum opinionibus tantum deferat schola Theologorum, ut nunquam oppositum, cum aliis Patribus ut probabilius amplectatur. Videmus sanè ex schola S. Thomæ præclaros viros eius doctrinæ acerrimos propugnatores, scripta illius mirum in modum illustrasse. Caietanum dico, Franciscum Victoriam, Dominicum Sotum, Melchiorum Canum, Bartholomæum Torrensem nihilominus nullam iniuriam Doctori sancto irrogasse, cum interdum maturo consilio, & debita modestia sententiam aliquam eius non probarent. Neque enim Doctorem Angelicum de sua doctrina ab aliis amplectenda aliud iudicium habuisse crediderunt, quam Augustinus de sua habuit, qui in libro de bono perseverantiæ cap. 21. ita scribit: *Neminem velim, si amplecti omnia mea, ut me sequatur: nisi in iis, in quibus me non errare perspexerit. Nam propterea nunc facio libros, in quibus opuscula mea retractanda suscepit, ut nec me ipsum in omnibus me secutum fuisse, demonstrarem.* Hoc eodem sensu idem Augustinus in epistola 19. post initium dixit, se hunc honore Scriptoris sacris solum deferre, ut aliquid errasse in scribendo nullum illorum crederet, alios verò ita à se legi, ut non putaret aliquid verum, quia ipsi scripserunt: sed quia per canonicos auctores, vel probabili ratione illud suaserunt. Subiungit verò loquens

Franc. Viã.

Canus.

Solutio obiectio.

In Theologia philosophica ratio ipsa non est.